

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра неврології

Навчальний рік 2024 - 2025

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«НЕВРОЛОГІЯ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ДИТЯЧОГО ВІКУ»

Нормативна дисципліна

Форма здобуття освіти _____ очна _____
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань _____ 22 «Охорона здоров'я» _____
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність _____ 228 «Педіатрія» _____
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) _____ «Педіатрія» _____

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс _____ IV _____

Силабус навчальної дисципліни
затверджено на засіданні кафедри
неврології

Протокол від
«01» вересня 2021 року № 1

В.о. Завідувача кафедрою
_____ проф. ТОВАЖНЯНЬСЬКА О.Л.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 20 _____ року

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем терапевтичного профілю

Протокол від
« _____ » _____ 20 _____ року № _____

Голова _____ проф. КРАВЧУН П.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 20 _____ року

Силабус навчальної дисципліни «Неврологія з особливостями дитячого віку» для студентів за напрямом підготовки 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 228 «Педіатрія» другий (магістерський) рівень

Курс 4

Розробники: В.о. завідувача кафедри неврології д. мед. н., професорка О.Л. ТОВАЖНЯНЬСЬКА;
доцентка, к. мед. н. О.І. КАУК.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1. Товажнянська Олена Леонідівна – в.о. завідувача кафедри неврології, д. мед. н., професорка. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, демієлінізуючі захворювання, больові синдроми, соматоневрологічні синдроми, головний біль, нейрореабілітація. Конт. телефон: +380509221252, електронна адреса для листування ol.tovazhnianska@knmu.edu.ua (вітчизняні та англомовні студенти);
2. Каук Оксана Іванівна – доцентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: дитяча неврологія, пароксизмальні стани у дітей, затримка психомовного розвитку та корекція поведінкових порушень у дітей. Конт. телефон: +380995619123, електронна адреса для листування oi.kauk@knmu.edu.ua (вітчизняні та російськомовні іноземні студенти);
3. Марковська Олена Володимирівна – доцентка кафедри неврології, к. мед. н. Професійні інтереси: цереброваскулярні захворювання, демієлінізуючі захворювання. Конт. телефон: +380954207904, електронна адреса для листування ov.markovska@knmu.edu.ua (вітчизняні російськомовні іноземні студенти).

Інформація про консультації

1. Очні консультації здійснюються викладачами груп згідно затвердженого на кафедрі графіку, з яким можливо ознайомитися на інформаційному стенді кафедри, напередодні залікових занять та іспиту.

Локація

Лекції в 2021-2022 н.р. будуть проводитись у он-лайн режимі.

Місце проведення практичних занять: учбові кімнати кафедри неврології на базі ННМЦ «УК» ХНМУ (м. Харків, вул. О. Шпейєра, 4) та КНП ХОР «ОКЛ» (м. Харків, пр. Незалежності 13).

Час проведення занять: у відповідності до розкладу.

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Неврологія з особливостями дитячого віку» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Педіатрія»

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Неврологія – це розділ клінічної медицини, який вивчає етіологію, патогенез і клінічні прояви хвороб нервової системи та розробляє методи їх діагностики, лікування і профілактики.

Відповідно до ОПП та навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікації за напрямом підготовки 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 228 «Педіатрія» на дисципліну «Неврологія з особливостями дитячого віку» виділено 3,0 кредитів ECTS, всього кількість годин – 90; аудиторних – 70: 10 годин лекцій і 60 годин практичних занять; самостійна робота студентів - 20 годин.

Формою підсумкового контролю є іспит.

Загальна структура дисципліни - програма дисципліни структурована на окремі розділи: «Загальна неврологія» та «Спеціальна неврологія», які в свою чергу складаються з змістових підрозділів. Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ECTS – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідного залікового кредиту.

Роль та місце дисципліни у системі підготовки фахівців

Дисципліна «Неврологія з особливостями дитячого віку» є невід'ємною складовою професійної підготовки майбутнього лікаря-педіатра та надає можливість вдосконалити знання про особливості будови та функціонування різних відділів нервової системи, оволодіти методикою дослідження неврологічного статусу, вивчити етіопатогенетичні особливості, клінічні прояви, диференціально діагностичні ознаки та сучасні напрямки і алгоритми лікування різних захворювань нервової системи у дітей різного віку.

Пререквізити та кореквізити дисципліни

«Неврологія з особливостями дитячого віку» як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами медичної біології, біологічної та біоорганічної хімії, гістології, фізіології та патологічної фізіології, анатомії людини та патоморфології й інтегрується з цими дисциплінами, пропедевтичних дисциплін педіатричного профілю, фармакології, радіології і інтегрується з цими дисциплінами.

Дисципліна «Неврологія з особливостями дитячого віку» плідно інтегрується з іншими клінічними дисциплінами (педіатрією, нейрохірургією, онкологією, психіатрією, медичною генетикою, тощо).

Сторінка дисципліни в системі Moodle - <http://31.128.79.157:8083/course/view.php?id=155>

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Неврологія з особливостями дитячого віку» є:

- вдосконалити знання про особливості будови та функціонування різних відділів нервової системи,
- оволодіти методикою дослідження неврологічного статусу у новонароджених та дітей різного віку,
- вивчити етіопатогенетичні особливості, клінічні прояви, диференціально діагностичні ознаки та сучасні напрямки і алгоритми лікування різних захворювань нервової системи у дорослих та дітей різного віку.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Неврологія з особливостями дитячого віку» є:

- вдосконалити знання про анатомо-функціональні особливості та основні синдроми ураження пірамідної, екстрапірамідної, мозочкової, сенсорної систем, черепно-мозкових нервів, інтегративних систем мозку та вегетативної нервової системи;
- оволодіти методикою дослідження неврологічного статусу дорослих та дітей різного віку;
- ознайомитися з основними методами дослідження в неврології (ЕЕГ, УЗДГ судин головного мозку, ЕНМГ, викликані потенціали, КТ, МРТ тощо), їх перевагами та діагностичними можливостями;
- навчитися самостійно обстежувати хворих із неврологічною патологією зі складанням історії хвороби, встановленням топічного та клінічного неврологічних діагнозів;
- вивчити етіологію, патогенетичні особливості, клінічні прояви, діагностичні та диференціально діагностичні ознаки, сучасні напрямки та алгоритми лікування різних захворювань нервової системи дорослих та дітей різного віку.

1.3. Компетентності та результати навчання

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей	
Інтегральна компетентність	здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим ЗК2 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях ЗК3 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК4 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації ЗК5 – Здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії ЗК6 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою ЗК7 – Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій ЗК8 – Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих

	<p>обов'язків</p> <p>ЗК9 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо</p>
<p>Фахові компетентності (ФК)</p>	<p>ФК1 – Навички опитування</p> <p>ФК2 – Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів</p> <p>ФК3 – Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання</p> <p>ФК4 – Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку, характеру харчування при лікуванні захворювань</p> <p>ФК5 – Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань</p> <p>ФК6 – Здатність до діагностування невідкладних станів</p> <p>ФК7 – Здатність до визначення тактики та володіння навичками надання екстреної медичної допомоги</p> <p>ФК9 – Навички виконання медичних маніпуляцій</p> <p>ФК11 – Здатність до планування та проведення санітарно-гігієнічних, профілактичних та протиепідемічних заходів, у тому числі щодо інфекційних хвороб</p> <p>ФК12 – Здатність до визначення</p> <p>ФК14 – Здатність до ведення медичної документації</p> <p>ФК15 – Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації</p> <p>ФК17 – Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості та безпеки медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів</p> <p>ФК18 – Здатність до проведення заходів щодо організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню, та проведення маркетингу медичних послуг</p>

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

Знання і розуміння:

ПРН 1 – здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

ПРН 2 – знання психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення

Застосування знань та розуміння:

ПРН 3 – здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій

ПРН 4 – збір інформації про пацієнта

ПРН 5 – оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень

ПРН 6 – встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання
ПРН 7 – визначення характеру, принципів лікування захворювань
ПРН 8 – визначення необхідної дієти при лікуванні захворювань
ПРН 9 – визначення тактики ведення контингенту осіб, що підлягають диспансерному нагляду
ПРН 10 – діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстренної медичної допомоги
ПРН 11 – проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів
ПРН 12 – планування профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб
ПРН 15 – виконання медичних маніпуляцій
ПРН 17 – ведення медичної документації, обробка державної, соціальної та медичної інформації
Формування суджень:
ПРН 18 – здатність здійснювати оцінку стану здоров'я людини та забезпечувати його підтримку з урахуванням впливу навколишнього середовища та інших факторів здоров'я
ПРН 20 – здатність застосовувати набуті знання щодо існуючої системи охорони здоров'я для оптимізації власної професійної діяльності та участі у вирішенні практичних завдань галузі
ПРН 21 – сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальних навичок (Soft skills):

- комунікаційні навички
- міжособистісні навички
- навички дослідження
- адаптивність
- емоційний інтелект

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів - 3,0	освітня програма підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти підготовки 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 228 «Педіатрія»	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		7-й та 8-й
		Лекції
		10 год.
		Практичні, семінарські
		60 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
		20 год.
		Індивідуальні завдання:
		Вид контролю: іспит
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 60 самостійної роботи студента - 20	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський)	

2.1 Опис дисципліни

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Судинні захворювання головного та спинного мозку.	2
2	Епілепсія і неепілептичні пароксизмальні стани.	2
3	Інфекційні захворювання нервової системи.	2
4	Демієлінізуючі захворювання нервової системи.	2
5	Соматоневрологічні синдроми.	2
Всього лекційних годин		10

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форми навчання	Методи контролю
1	Принципи будови та функціонування нервової системи. Функціональна одиниця нервової системи. Уявлення про рефлекс та рефлекторну дугу. Фізіологічні рефлекси періоду новонародженості.	2	Розповідь-пояснення, бесіда, демонстрація, презентація, курація пацієнтів, письмові творчі роботи, творчі завдання; індивідуальні завдання.	Усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль;
2	Довільні рухи та їх порушення. Пірамідна система. Кірково-ядерний та кірково-спінальний шляхи. Симптоми центрального і периферичного парезів, патогенез симптомів. Патологічні рефлекси, методика дослідження у дітей різного віку.	2		
3	Симптомокомплекси порушень руху при ураженні різних рівнів кортико-мускулярного шляху.	2		
4	Екстрапірамідна система та синдроми її ураження.	2		
5	Мозочок. Синдроми ураження мозочка. Види атаксій.	2		
6	Клінічна класифікація чутливості. Анатомія чутливих шляхів. Особливості методики досліджень у дітей раннього віку. Види і типи чутливих порушень .	2		
7	Патологія нюхового та зорового аналізаторів. Синдроми ураження окорухових нервів.	2		
8	Трійчастий, лицьовий, присінково-завитковий нерви та синдроми їх ураження.	2		
9	Патологія IX-XII пар черепних нервів. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми.	2		
10	Анатомо-фізіологічні дані, патологія і методика дослідження вегетативної нервової системи у дітей різного віку.	2		
11	Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження кіркових функцій. Синдроми ураження і подразнення кори. Порушення вищих мозкових функцій (афазії, агнозії, апраксії та інших). Ліквородіагностика. Менінгеальний синдром , особливості в дитячому віці.	2		
12	Функціональна діагностика захворювань нервової системи у дітей.	2		
13	Практичні навички. <u>Підсумковий контроль №1 «Загальна неврологія».</u>	2		
14	Самостійна курація зі складанням історії хвороби.	2		
15	Судинні захворювання головного та спинного мозку у дорослих та дітей.	4		
16	Головний біль. Дитячі форми мігрені. Порушення сну.	2		
17	Демієлінізуючі захворювання нервової системи. Особливості перебігу у дітей.	2		
18	Епілепсія і неепілептичні пароксизмальні стани.	4		
19	Менінгіти. Енцефаліти.	2		
20	Поліомієліт. Гострий мієліт. Боковий аміотрофічний склероз. Нейросифіліс. Неврологічні прояви поліміозиту-дерматоміозиту. Ураження нервової системи за наявності ВІЛ-інфекції. Туберкульоз нервової системи.	2		
21	Захворювання периферичної нервової системи.	2		
22	Перинатальні ураження нервової системи. Вроджені дефекти хребта і спинного мозку. Сирингомієлія.	2		
23	Соматоневрологічні синдроми.	4		
24	Спадково-дегенеративні захворювання нервової системи.	4		
25	Практичні навички. Захист історії хвороби.	2		
26	<u>Підсумковий контроль №2 «Спеціальна неврологія».</u>	2		
Всього годин практичних занять		60		

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма навчання	Методи контролю
1	Головні етапи розвитку неврологічної науки.	1	Письмові творчі роботи, творчі завдання; індивідуальні завдання.	Усне опитування; письмове опитування; тестовий контроль, реферати; доповідь.
2	Довільні рухи та їх порушення. Пірамідна система. Кірково-ядерний та кірково-спінальний шляхи. Симптоми центрального і периферичного парезів, патогенез симптомів. Патологічні рефлекси, методика дослідження.	1		
3	Екстрапірамідна система та синдроми її ураження.	1		
4	Мозочок. Синдроми ураження мозочка. Види атаксій.	1		
5	Клінічна класифікація чутливості. Анатомія чутливих шляхів. Методика дослідження. Види і типи чутливих порушень.	1		
6	Патологія I-XII пар черепних нервів. Альтернуючі паралічі.	1		
7	Анатомо-фізіологічні дані, патологія і методика дослідження вегетативної нервової системи.	1		
8	Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження кіркових функцій. Синдроми ураження і подразнення кори. Порушення вищих мозкових функцій (афазії, агнозії, апраксії та інших). Ліквородіагностика. Менінгеальний синдром.	1		
9	Практичні навички. <u>Підсумковий контроль №1 «Загальна неврологія».</u>	2		
10	Епілепсія і неепілептичні пароксизмальні стани.	1		
11	Неврологічні аспекти черепно-мозкової травми. Спінальна травма.	1		
12	Менінгіти. Енцефаліти.	1		
13	Паразитарні захворювання нервової системи, пріонові інфекції, нейроберреліоз.	1		
14	Пухлини головного та спинного мозку. Абсцес головного мозку.	1		
15	Перинатальні ураження нервової системи. Вроджені дефекти хребта і спинного мозку. Сирингоміелія.	1		
16	Спадково-дегенеративні захворювання нервової системи.	1		
17	Лікарські препарати, які застосовуються у неврології дитячого віку.	1		
18	Підсумковий контроль №2 «Спеціальна неврологія».	2		
Всього годин самостійної роботи студента		20		

3. Критерії оцінювання

Організація поточного контролю.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (далі ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни (ПНД) та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «5», «4», «3» та «2».

ПНД передбачена для дисциплін, вивчення яких в поточному семестрі не закінчується. ПНД вважається виконаною, якщо здобувач в поточному семестрі відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3 балам та вище, в такому разі у відомість виставляється відмітка «відпрацьовано» та вказується середній бал в 4-бальній системі (розраховується автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ), або «невідпрацьовано»,

якщо здобувач в поточному семестрі має невідпрацьовані пропущені аудиторні заняття та лекції, або середній бал нижче за 3 бали.

4. Завдання з практичної та професійної підготовки, що відображають уміння та навички під час курації тематичних хворих, оцінювання результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень та вибору лікувальної тактики, які визначені в переліках навчальних програм дисциплін (НПД) та ОКХ спеціальностей.

5. Завдання з діагностики та надання допомоги при невідкладних станах (у межах НПД та ОКХ спеціальності).

Оцінювання загальної навчальної діяльності (далі – ЗНД)

Загальна навчальна діяльність (ЗНД) – це навчальна діяльність здобувача освіти впродовж всього періоду вивчення дисципліни. ЗНД вважається виконаною, якщо здобувач відпрацював всі пропущені аудиторні заняття та лекції, а середній бал за всі теми ПК дорівнює 3-ом балам та вище. Бали за ЗНД для дисциплін з формою контролю «диференційований залік» або «іспит» розраховуються як середнє арифметичне балів ПК за всі теми всіх семестрів, впродовж всього періоду вивчення дисципліни (з точністю до сотих) за таблицею 1 «Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються ДЗ або іспитом)», що додається (додаток 1), автоматично в межах функціоналу електронного журналу АСУ. ЗНД визначається у балах від 70 до 120.

Оцінювання підсумкового заняття

Підсумкове заняття (далі - ПЗ) обов'язково проводиться згідно з навчальною програмою з дисципліни (далі - НПД) протягом семестру за розкладом, під час занять.

Приєм ПЗ здійснюється викладачем академічної групи або проводиться обмін суміжних груп між викладачами.

Кафедра повинна забезпечити для підготовки до ПЗ на інформаційному стенді такі матеріали:

- базові та якірні тестові завдання ЛШ «Крок»;
- перелік теоретичних питань (у т.ч. питання із самостійної роботи);
- перелік практичних навичок;
- критерії оцінки знань і умінь студентів;
- графік відпрацювання студентами пропущених занять впродовж семестру.

Рекомендації щодо проведення підсумкового заняття:

1. Вирішення пакету тестових завдань за змістом навчального матеріалу, який включає наступне:

- базові тестові завдання з дисципліни, які охоплюють зміст навчального матеріалу підсумкового заняття відповідно до РНПД у кількості не менше **30 тестів** (для дисциплін, які входять до складу ЛШ «Крок» - відкрита база тестових завдань ЛШ «Крок». Критерій оцінювання – **90,5%** вірно вирішених завдань; «склав» або «не склав»);

2. Оцінювання освоєння практичних навичок (критерії оцінювання – «виконав» або «не виконав»);

3. Під час оцінювання знань студента з теоретичних питань, що входять до даного підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється традиційна оцінка, яка конвертується у багатобальну шкалу разом з оцінками за **ПНД**.

Оцінювання індивідуальних завдань студента (далі - ІЗЗ)

Індивідуальні завдання здобувача освіти з дисципліни сприяють більш поглибленому вивченню здобувачем освіти теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Терміни отримання, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, що розробляється кафедрою на кожний семестр. ІЗЗ виконується здобувачем освіти самостійно із одержанням необхідних консультацій з боку науково-педагогічного працівника. Допускаються випадки виконання ІЗЗ комплексної тематики кількома студентами.

ІЗЗ оцінюються в балах (не більше 10), що додаються до балів, набраних за ЗНД по закінченню вивчення дисципліни або її частини, при проведенні «заліку», «диференційованого заліку» або «іспиту».

Загальна сума балів за ЗНД та ІЗЗ не може перевищувати 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкових занять та іспиту.

Іспит

Іспит з дисципліни - це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс (семестр):

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Для проведення іспиту встановлюється розклад сесії, затверджений ректором ХНМУ, із зазначенням конкретних дат складання іспитів, які відведені за межі семестру.

Якщо іспит не складено, встановлюються дати перескладання під час канікул, до початку наступного семестру.

Методика проведення іспиту:

1. Вирішення пакету тестових завдань проводиться на останньому занятті в семестрі, який включає базові (якірні) тестові завдання ЛІІ у кількості не менше **30 тестів**. Критерій оцінювання – 100% вірно вирішених завдань, «склав - не склав».

2. Оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма темами дисципліни в день іспиту.

На кафедрі встановлене оцінювання освоєння практичних навичок та теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами.

Оцінка за іспит

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час іспиту становить 80. Мінімальна кількість балів під час іспиту становить 50.

Оцінка з дисципліни

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати з **ОД** - 200, у тому числі максимальна загальна навчальна діяльність – 120 балів та 80 балів – за результатами іспиту. Мінімальна кількість балів **ОД** становить 120, у тому числі мінімальна загальна навчальна діяльність – 70 та 50 балів – за результатами іспиту.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточного і семестрового контролю становить 60% та 40%.

Студенти, які не були допущені іспиту або не склали його, мають право на ліквідацію поточної академічної заборгованості та перескладання СК в межах поточного семестру, а також під час зимових або літніх канікул після завершення відповідного семестру але до початку наступного.

Повторне перескладання іспиту дозволяється деканом факультету не більше двох разів.

Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою як середня арифметична оцінка засвоєння відповідних розділів і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

Якщо студент бажає покращити свій рейтинговий бал він має можливість виконати індивідуальні завдання, які включають створення тестових завдань для контрольного опитування, підготовка доповідей на наукові конференції, участь у міжвузівських олімпіадах з дисципліни тощо.

Ліквідація академічної заборгованості. Пропущені практичні заняття (як аудиторні, так й дистанційні) підлягають обов'язковому відпрацюванню. Відпрацювання здійснюється або викладачу групи або черговому викладачу, допускається дистанційна форма відпрацювання (за попередньою домовленістю). Відпрацювання пропущеного заняття в термін до 1 місяця з моменту пропуску здійснюється на безоплатній основі, якщо термін перебільшує 1 місяць – по заяві, з дозволу деканату, який вирішує форму відпрацювання (безоплатно або платно).

4. Політика дисципліни

Кафедра приймає кваліфікованих студентів будь-якої раси, національного чи етнічного походження, статі, віку, осіб з особливими потребами, будь-якої релігії, сексуальної орієнтації, гендерної приналежності, ветеранського статусу або сімейного стану на всі права, привілеї, програми та види діяльності, що надаються студентам університету.

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри).

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час практичного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до викладача – це абсолютно

нормально.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять **дозволяється:**

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття.

Заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
 - толерантність до інших та їхнього досвіду,
 - сприйнятливність та неупередженість,
 - здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
 - ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
 - я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
 - обов'язкове знайомство з першоджерелами.
- Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується

зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

5. Академічна доброчесність

Кафедра неврології підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

Студенти з особливими потребами повинні зустрітися з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контакуйте з викладачем.

6. Рекомендована література

Навчальна література

1. Неврологія: підручник / І. А. Григорова [та ін.]; ред.: І. А. Григорова, Л. І. Соколова. - К. : Медицина, 2020. - 638 с.
2. Clinical Neurology / Edited by Gryb V.A. – K.: Publishing house Medknyha, 2017.- 288p.
3. Neurology / Hryhorova I.A., Sokolova L.I., Herasymchuk R.D. et al. - Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2017. – 624 p.

Допоміжна:

1. Нервові хвороби, під ред.. С.М.Віничука, Є.Г.Дубенка. – К.:Здоров'я. – 2001 – 696с.
2. Никифоров А.С., Коновалов А.Н., Гусев Е.И. Клиническая неврология: Учебник. В трёх томах. – I-II-III.: Медицина, - 2007. – 792с.
3. Скоромец А.А. Нервные болезни: учебн.пособие / А.А.Скоромец, А.П.Скоромец, Т.А.Скоромец. – 4-е узд. – М.: МЕДпресс-информ, 2010. – 560с.ил.
4. Шевага В.М. Неврологія: підручник / В.М.Шевага, А.В.Паєнок, Б.В.Задорожна. – 2-е вид., перероб. І доп.-К.: Медицина, 2009.-. 656с.
5. Яхно Н.Н., Штульман Д.Р. Болезни нервной системы. – Том 1-2 – М.: Медицина, 2007 – 744с. и 480 с.

Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

1. Обстежувати обсяг активних та пасивних рухів.
2. Обстежувати тонус і силу м'язів.
3. Обстежувати сухожилкові, периостальні, шкірні рефлекси (карпо-радіальних, з біцепса, з трицепса, колінних, ахілових, черевних, підошовних).
4. Обстежувати патологічні рефлекси (Бабінського, Оппенгейма, Гордона, Шеффера, Россолімо, Бехтерева, Жуковського та інші) та синкінезії.
5. Обстежувати координацію рухів (пальце-носова, коліно-п'яткова проби, діадохокінез, проби на дисметрію), виявляти статичну та динамічну атаксії.
6. Обстежувати всі види чутливості (поверхневі, глибокі і складні види).
7. Обстежувати симптоми натягнення корінців.
8. Обстежувати стан нюху і смаку.

9. Обстежувати гостроту зору, поля зору, кольоросприйняття.
10. Обстежувати функції очорухових нервів.
11. Обстежувати функцій V нерва.
12. Обстежувати функцій VII нерва.
13. Обстежувати функцій IX-X нервів.
14. Обстежувати функцій XI-XII нервів.
15. Обстежувати вегетативну нервову систему.
16. Обстежувати менінгеальні симптоми (ригідність потиличних м'язів, симптоми Керніга, Брудзинського), реактивні больові феномени: с-м Менделя, с-м Платау, місця виходу малого й великого потиличних нервів.
17. Обстежувати рівень мови, праксису, гнозису, письма, читання, рахунку.
18. Трактувати основні показники допоміжних методів обстеження в неврологічній клініці (електрофізіологічних, ультразвукових, рентгенологічних, комп'ютерного томографічних).
19. Самостійно обстежувати хворих із неврологічною патологією зі складанням історії хвороби.
20. Визначати провідний неврологічний синдром у хворого.
21. Обґрунтовувати топічний діагноз у хворого, який обстежується.
22. Проводити диференціальну діагностику.
23. Обґрунтовувати виставлений клінічний діагноз.
24. Визначати етіологію хвороби, особливості патогенезу, перебіг захворювання та його ускладнення у обстежуваного хворого.
25. Обґрунтовувати лікування, яке призначене хворому.
26. Визначати прогноз перебіг захворювання у даного хворого.

Перелік питань до іспиту

1. Головні етапи розвитку неврологічної науки.
2. Основні етапи розвитку нервової системи.
3. Анатомо-топографічні відділи нервової системи.
4. Основні принципи функціонування нервової системи.
5. Рефлекторний апарат спинного мозку. Рефлекс, рефлекторна дуга. Безумовні рефлекси.
6. Сухожилкові і периостальні рефлекси, дуги їх замикання.
7. Кортико-спинальний і кортико-нуклеарний шляхи.
8. Центральний (спастичний) параліч.
9. Периферичний (в'ялий) параліч. Патогенез атонії, арефлексії, атрофії.
10. Топічна діагностика патології довільних рухів.
11. Альтернуючі паралічі. Синдроми ураження ніжок мозку, мосто-мозочкового вугла, варолієва мосту.
12. Синдроми ураження рухового шляху на різних рівнях спинного мозку.
13. Екстрапірамідна система, анатомічні особливості, функції.
14. Синдром Паркінсонізму, біохімічні механізми патогенезу.
15. Види гіперкінезів.
16. Мозочок, анатомо-фізіологічні особливості, синдроми ураження.
17. Види атаксій.
18. Чутливість. Види чутливості, види чутливих порушень.
19. Типи порушень чутливості. Синдром Броун-Секара.
20. Анатомо-фізіологічні дані, методика дослідження, синдроми ураження I-XII пар черепних нервів.
21. Центральний і периферичний парез лицьового нерва.
22. Бульбарний і псевдобульбарний синдроми.
23. Альтернуючі синдроми.
24. Надсегментарний і сегментарний відділи вегетативної нервової системи, їх функції, синдроми ураження.

25. Синдром Бернара-Горнера.
26. Кора великих півкуль, цитоархітектонічні поля, синдроми ураження.
27. Агнозія, апраксія, афазія.
28. Розлади мови (дизартія, афазія).
29. Ліквороутворення, склад ліквору у нормі, його відозміни при менінгітах, пухлинах, геморагічному інсульту, туберкульозі.
30. Клініка менінгеального синдрому.
31. Електрофізіологічні методи дослідження.
32. Методи нейровізуалізації в клініці нервових хвороб.
33. Ультразвукові методи дослідження в клініці нервових хвороб.
34. Кровопостачання головного і спинного мозку.
35. Класифікація судинних захворювань нервової системи.
36. Варіанти церебральних судинних кризів.
37. Синдроми проявлення транзиторних ішемічних атак.
38. Минущі порушення мозкового кровообігу.
39. Геморагічний інсульт (паренхиматозний та субарахноїдальний крововилив).
40. Ішемічний (тромботичний і нетромботичний) інсульти.
41. Принципи недиференційованого і диференційованого лікування інсультів.
42. Спінальні інсульти.
43. Профілактика інсультів.
44. Сучасна класифікація пароксизмальних станів в клініці нервових хвороб.
45. Патогенетична суть епілепсії, класифікація епілептичних нападів, принципи диференційованого лікування.
46. Епілептичний статус, клініка, діагностика, лікування.
47. Неепілептичні пароксизмальні стани – судомні та бессудомні.
48. Вегетативно-судинні пароксизми.
49. Синкопальні стани.
50. Цефалгії-патогенетичні механізми появи, клініка, діагностика, лікування.
51. Мігрень: патогенез, клініка, лікування.
52. Інсомнії, гіперсомнії.
53. Основні клінічні синдроми і принципи лікування за умови екзогенних інтоксикацій.
54. Стадії ураження нервової системи за умови гострої та хронічної променевої хвороби.
55. Вібраційна хвороба.
56. Закрита черепно-мозкова травма, струс, забій, стиснення головного мозку. Невідкладна допомога.
57. Спінальна травма.
58. Класифікація, синдроми проявлення пухлин головного та спинного мозку. Зміни спинномозкової рідини.
59. Абсцеси головного мозку, клінічні синдроми, диференційний діагноз.
60. Менінгіти (гнійні-первинний, вторинні; серозні).
61. Арахноїдіти (злипливий, кистозний), базальний, конвексимальний).
62. Енцефаліти (первинні, вторинні)
63. Ураження нервової системи при грипі, ревматизмі. Герпетичні ураження.
64. Поліомієліт (клінічні форми, стадії, діагностика, лікування, профілактика).
65. Гострий мієліт.
66. Боковий аміотрофічний склероз.
67. Нейросифіліс, ранні та пізні форми.
68. Неврологічні розлади поліміозиту-дерматоміозиту.
69. Ураження нервової системи за наявності ВІЛ-інфекції.
70. Туберкульоз нервової системи.
71. Розсіяний склероз (етіопатогенез, варіанти перебігу, клініка, сучасні методи лікування).
72. Паразитарні захворювання нервової системи (цистицеркоз, ехінококоз, токсоплазмоз).
73. Пріонові інфекції. Нейроберреліоз.
74. Класифікація захворювань периферичної нервової системи.
75. Рефлекторні вертеброгенні синдроми шийного, грудного, поперекового рівнів.
76. Корінцеві синдроми шийної, грудної, поперекової локалізації.
77. Невралгія трійчастого нерва.

78. Нейропатія лицьового нерва.
79. Варіанти плечових плексопатій.
80. Нейропатії ліктьового, променевого, серединного, великогомілкового, малогомілкового нервів.
81. Компресійно-ішемічні синдроми. Тунельні синдроми.
82. Полінейропатії (інфекційні, токсичні), сучасні методи лікування.
83. Гіпоксично-ішемічна енцефалопатія.
84. Дитячий церебральний параліч, клінічні варіанти, лікування.
85. Соматоневрологічні синдроми при захворюваннях травного тракту, легенів, серцево-судинної системи, крові, ендокринних захворюваннях. Паранеопластиний синдром.
86. Прогресуючі м'язові дистрофії-первинні (міопатії) та вторинні (аміотрофії).
87. Міотонії.
88. Міастенія. Міастенічні синдроми. Пароксизмальна міоплегія.
89. Гепатоцеребральна дегенерація (хвороба Коновалова-Вільсона).
90. Хвороба Гентінгтона.
91. Сучасні біохімічні аспекти хвороби Паркінсона та її лікування.
92. М'язові дистонії.
93. Спинноцеребеллярні атаксії. Спадкова атаксія Фридрейха.
94. Спадкова спастична параплегія. Хвороба Штрюмпеля.
95. Краніо-вертебральні аномалії.
96. Сирингомієлія (етіопатогенез, клініка, діагностика, лікування).
97. Групи лікарських препаратів, які застосовуються у неврології.

В.о. завідувача кафедри неврології,
Професорка, д. мед. н.

О.Л.Товажнянська